

3 oktober 2021 - Israëlzondag

BIJ ISRAEL AAN TAFEL

Bijbellezing: Mattheus 10, vers 1 t/m 6 en Mattheus 15, vers 21 t/m 28

Is dat Jezus? ... Als ik aan Jezus denk, dan denk ik aan die Man Die ondanks dat Zijn leerlingen dachten dat hun Meester belangrijkere zaken had te doen, een aantal kinderen op Zijn schoot neemt en zegent. Als ik aan Jezus denk, dan denk ik aan die Man, Die juist het huis van Zacheüs binnenging, terwijl iedereen letterlijk en figuurlijk op die corrupte tollenaar neerkeek. Als ik aan Jezus denk, dan denk ik aan dat moment dat Hij op een melaatse man afstapte, terwijl je die volgens de reinheidswetten echt zou moeten vermijden. Jezus, vol liefde voor kinderen, bewogen met vriend en vijand, vol ontferming voor de meest kwetsbaren in de samenleving... Maar zojuist liep Jezus in ons Bijbelgedeelte straal voorbij aan die roepende vrouw met haar ernstig zieke dochter. En wanneer de vrouw blijft roepen, zegt Jezus de goede Herder tegen haar (vers 24): 'Ik ben alleen gekomen voor de verloren schapen *van Israël*.' ... De vrouw valt blijkbaar buiten Zijn werkveld en heeft daarom pech... Ja, ze wordt zelfs impliciet door Jezus een *hond* genoemd... Hond, de typische benaming waarmee in die tijd door joden over heidenen werd gesproken. In onze oren een onverteerbaar harde uitspraak, voor die tijd een stuk normaler, want je ziet het: die vrouw hoor je niet eens tegensputteren, zij wist gewoon dat de verhoudingen zo waren. ... Nu, we hebben gelezen dat de geschiedenis heel anders eindigt... gelukkig wel!, het eindigt prachtig: de vrouw wordt aan het einde door Jezus geprezen vanwege haar grote geloof..., maar waarom loopt deze korte geschiedenis nu met zo'n vreemde kronkel en zien wij Jezus aanvankelijk op zo'n heel andere manier dan wij gewend zijn? Waarom doet Jezus eerst zo ongekend hard en kil? Wat is de betekenis van Zijn woorden en wat moet je daarmee? ... Daar wil ik het eerst met u over hebben. En daarna zullen wij aan het einde van de preek nog even terugkomen op die vrouw... die vrouw zonder naam..., die vrouw die het blijkbaar voldoende vond om de kruimeltjes onder tafel bij elkaar te mogen vegen. Zij is zo'n prachtig voorbeeld voor u en mij. Maar dat straks.

Jezus is onderweg met Zijn leerlingen. Er staat in het eerste vers dat Jezus vertrok naar het gebied van Tyrus en Sidon. Dat is helemaal het noorden van Israël toentertijd, het huidige Libanon, wat in die tijd bekend stond als heidens, als niet-joods land. Dat wil niet zeggen dat daar geen enkele jood was te vinden, maar toch wel opmerkelijk dat Jezus naar zo'n seculier gebied reist. ... Onderweg komt dus een vrouw Hem tegemoet. Een Kananese vrouw, een heidense vrouw. Een vrouw in nood, die de pijn van de ziekte van haar dochter met zich meedraagt. En zo als het gaat bij echte moeders... voor je kind heb je wat over... daar wil je alles voor lijden... ook al word je weggekeken door Jezus' leerlingen... ook al word je gezegd dat je niet in aanmerking komt voor hulp... je vecht door... want het gaat om je dochter! Deze vrouw houdt vol... en zij krijgt uiteindelijk de redding, waarop zij hoopt. Jezus spreekt haar aan. Hij prijst haar om haar geloof. En haar dochter wordt gered.

Maar dit is niet zomaar een genezingsverhaal, waaruit wij moeten leren om tot Jezus te blijven roepen, om vol te blijven houden in ons gebed. Er is meer aan de hand hier.

Deze heel kleine geschiedenis van enkele Bijbelverzen is het venster waardoor wij de grote geschiedenis zien, waardoor wij de weg zien die God met de wereld gaat. Hier op dit moment in dat gebied daar ergens in het noorden van Israël waar Jezus en die vrouw elkaar ontmoeten..., hier wordt duidelijk hoe Gods bijzondere weg met deze wereld verloopt. Wat bedoel ik? Ik probeer het uit te leggen:

God heeft eeuwen geleden gekozen voor Zijn volk Israël. Het volk Israël viel de eer ten deel dat God juist over deze schapen de Herder wilde zijn, ja, dat zij Gods geliefde kinderen mochten zijn. Israël had dat niet verdiend, zo wist zij zelf ook. Zij had het niet gevraagd. Het was Gods keuze. Gods verkiezende liefde voor Israël.

God zorgde vervolgens dan ook voor Zijn volk. Israël mocht kind aan huis zijn en in de rijkdom van God delen. Nu, dat is het beeld dat Jezus gebruikt: Jezus sprak over de kinderen die aan tafel brood ontvangen en de hondjes die het met de kruimeltjes moeten doen die van de tafel vallen. Die kinderen aan tafel bij hun Vader, dat is Israël. Gods kind. Gods kind dat het brood eet waarmee God hen zegent. En die hondjes..., dat zijn de andere volken.

God is in Zijn verkiezende liefde een weg gegaan met het volk Israël... door hoogten en diepten heeft God Israël vastgehouden... en ondanks alles wat er is misgegaan..., al die momenten waarop Israël haar God uit het oog verloor – want dat gebeurde regelmatig – ondanks al die momenten waarop Israël haar God uit het oog verloor, verloor God Zijn kinderen nooit uit het oog. Ja, zelfs op het moment dat alles verloren ging..., het volk Israël ging uiteindelijk als straf op haar zonde in ballingschap... de tempel in Jeruzalem werd door de vijand tot as verbrand en het land verwoest... zelfs toen stond er een profeet op: Ezechiël (waar het vanmorgen over ging), die profeteerde dat er eens een Herder zal komen die al die verloren schapen van Israël weer op zal zoeken, het volk zal herstellen en terugbrengen.

Nu, daarom zei Jezus (vers 24): Ik ben gekomen voor de verloren schapen van het huis van Israël. Gods schapen, Gods kudde, Israël (zie: het einde van Psalm 79). Jezus zien wij hier dus precies dezelfde weg gaan, zoals God de eeuwen door is gegaan. De weg met Israël. De weg, waarop Hij de verloren schapen van het huis van Israël opzocht en als de Goede Herder terugbracht.

Maar... God had plan voor deze wereld was groter dan alleen het volk Israël. En dat wordt hier bij Jezus en die Kananese vrouw nu zichtbaar! De mensen die eerst op afstand moesten blijven, de hondjes die natuurlijk niet aan tafel mochten..., diegenen mochten later ook delen in de rijkdom die God uitdeelde. De besloten tafel werd tot een open eettafel. Nu was het nog slechts een paar kruimels..., nu eigenlijk alleen nog maar die ene vrouw die zich aan Jezus vastklampt, maar straks zullen het allemaal vrouwen en mannen uit alle volken zijn die aan Jezus' voeten zullen buigen. *Dat* is de weg die God is gegaan met Israël... en met de wereld... en dat wordt hier in deze heel kleine geschiedenis al zichtbaar. ...

Je ziet dit ook in het geheel van het Mattheusevangelie terugkomen. Ik vertel er iets over: Eerst lezen wij in het Mattheusevangelie dat de discipelen werden uitgezonden om alleen aan het volk Israël redding te verkondigen. Mattheus 10, 5-6: 'u zult u niet op weg begeven naar de heidenen... maar ga liever naar de verloren schapen van het huis van Israël.' Want God bood Zijn volk herstel, vernieuwing, redding aan.. God schonk hen een Redder, een Messias, Jezus Christus. Maar later – en daar eindigt Mattheüs zijn evangelie mee, in het laatste hoofdstuk – later worden deze zelfde leerlingen van Jezus nog een

keer uitgezonden. Met dezelfde opdracht: ga heen. Maar nu niet meer 'ga heen tot alleen de verloren schapen van het huis van Israël', maar: 'ga heen, maak *alle* volken tot Mijn discipelen en doop hen in de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest.'

Ik ga nog even dieper op het Mattheusevangelie in, ik trek het even nog breder: aan het begin van zijn Evangelie vertelt Mattheüs van de geboorte van Jezus. En – ik weet niet in hoeverre u het Bijbelboek Mattheus een beetje kent, maar - Mattheüs noemt eerst aan het begin van zijn evangelie een heel geslachtsregister – vreemd..., waarom zo'n hele lijst namen?, zou je denken misschien... - maar met behulp van die hele lijst namen neemt Mattheüs ons mee terug naar het begin van Israël... naar Abraham, de vader van het volk Israël. Vervolgens lezen wij in het Mattheusevangelie hoe Jezus, als Hij is opgegroeid het land Israël doorreist om het volk van Abraham vrede en redding aan te kondigen. Onderweg ontmoet Jezus enkele heidenen, die ook een stukje, een kruimeltje mogen meepikken die vrede en genade, die Jezus brengt. Kruimeltjes van Gods rijkdom vallen van tafel en mogen worden opgeraapt door niet-joden. Door deze Kananese vrouw. Door een Romeinse hoofdman ook. Het zijn maar kruimeltjes, maar toch. En aan het eind van het boek vertelt Mattheüs dus hoe de leerlingen van Jezus de opdracht krijgen om juist grenzen over te gaan en die heidenen allemaal uit te nodigen aan de tafel... de tafel des Heeren... zij mogen delen in de redding en genade die Jezus heeft gebracht. Van Abraham, de stamvader van het volk Israël (begin van het Mattheusevangelie)... tot alle volken van de aarde (einde van het Mattheusevangelie)

Die vrouw die nu nog alleen staat te roepen en wordt verteld dat Gods rijkdom eigenlijk voor Israël is bedoeld..., zij zal straks gevolgd worden door duizenden, door miljoenen vrouwen en mannen die het levende Brood mogen ontvangen en hun redding en diepste geluk mogen vinden. Deze korte geschiedenis heeft veel meer te zeggen dan de genezing van die dochter, het gaat over Gods weg met Israël en met heel de wereld.

Eigenlijk verraadde Mattheüs hier al iets van in deze geschiedenis door de woorden die hij uitkoos. Mattheüs sprak namelijk over een Kananese vrouw, terwijl Markus - die deze geschiedenis ook vertelt - deze vrouw gewoon noemt naar waar zij vandaan komt, een Syro-Fenische vrouw, een vrouw uit Syro-Fenicië. Mattheüs noemt deze vrouw met een Oudtestamentische naam: Kananee, uit Kanaän. Kanaän en Israël, de heidenen en de joden, dat waren twee gescheiden werelden. Maar hier komen die twee werelden dus samen... en mogen al kruimeltjes met die heidenen worden gedeeld. Het Brood des levens – zo laat Mattheus heel mooi zien - is uiteindelijk niet alleen voor de joden... Nee, straks na Pasen, als het Brood des levens zal zijn gebroken en Zijn bloed vergoten... als Jezus Zichzelf zal hebben gegeven tot in de dood... straks na Pasen dan zullen de grenzen volledig opgegaan... dan mag de redding van Christus in alle talen verkondigd worden... redding voor jood en heiden, omdat deze Herder Zijn eigen leven heeft gegeven voor de verloren schapen van Israël en voor alle schapen die aan deze kudde zullen worden toegevoegd.

Deze geschiedenis laat ons dus de bijzondere weg zien die God is gegaan: eerst Israël en daarna ook alle andere

volken. Zo schrijft ook bijvoorbeeld de apostel Paulus later. Paulus vertelt in zijn Romeinenbrief over Gods redding in de Heere Jezus, Jezus als de Redder voor ieder die gelooft... *eerst voor de jood... en voor de Griek* (de heidenen, Rom. 1,16). Paulus houdt precies diezelfde volgorde aan: eerst de joden, daarna de niet-joden (de Grieken, de heidenen). Waarom die volgorde? Omdat Israël toch nog een streepje voor heeft op niet-joden? Omdat Israël toch nog net iets dichterbij God staat, dan wij? Nee, dat niet. God maakt geen verschil. Het is Gods wereldomvattende plan, waar wij niet altijd alle redenen en achtergronden van zullen weten of begrijpen. Maar om in het beeld van de Heere Jezus te blijven: de heidenen mochten dus eten van de tafel waar Israël al aan gezeten was. Eerst kruimeltjes pikken..., maar later zullen zij aan diezelfde tafel mogen zitten, waar Israël al aan mocht zitten. God veegt niet alles van tafel, omdat Israël zo zit te klieren aan tafel..., God breekt niet heel de tafel af en vervangt hem door een nieuwe tafel... , nee geen vervanging, geen vervangingstheologie. God gaat verder met Israël... *zij* is en blijft Zijn kind aan huis... *zij* zitten aan tafel, zo zegt Jezus met een beeld... en *wij* (uit de volken) worden erbij uitgenodigd: kom maar! Ook al ben je uit een ander volk, kom... ook voor jou is er brood.

Ik weet niet hoe u het ervaart..., maar als ik ergens binnenstap en aan tafel word uitgenodigd, dan heb ik altijd een beetje schroom... Je stelt je dan toch wat bescheiden op..., 'wat fijn dat ik een hapje mee mag eten!'... je kijkt ook even naar hoe de anderen

eten, wat de manieren aan tafel zijn... en je eet in dankbaarheid en vreugde mee met diegenen die met jou de tafel willen delen. ... Nou, zo is de kerk niet bepaald bij Israël aan tafel gegaan... wij kwamen als christenen vaak gewoon onbescheiden aan tafel neerploffen... wij hebben als kerk in sommige perioden van de kerkgeschiedenis zelfs de kinderen van tafel gejaagd... *Zij* moesten het maar met de kruimels doen onder tafel... en wij hebben als christenen onder elkaar de maaltijd voortgezet en het brood en de wijn met elkaar gedeeld.

Een jaarlijkse Israëlzondag helpt ons om ons bewust te worden van onze plek aan tafel. Israël is niet *meer* kind aan huis bij God dan wij zijn. In Christus is noch jood noch Griek... God maakt geen onderscheid! Maar laten wij wel met respect omgaan met die oudste tafelgenoten van ons, die al aan tafel zaten toen wij het nog met de kruimeltjes moesten doen. Ja, ze hebben niet zo netjes gegeten hoor, die Israëlieten. Zij mochten het Brood des levens ontvangen... maar zij zijn er zo slecht mee omgegaan, ze hebben het brood gebroken, weggegooid... zodat er vele kruimels van op de grond zijn gevallen... kruimels die door de heidenen zijn opgeraapt. Het Brood des levens hoefde zij niet, daar hadden zij geen trek in... maar laten wij toch met respect bij hen aan tafel gaan. Want zij zaten er het eerst. Laten wij als kerk echte tafelgenoten van Israël zijn. Belangstelling voor hen tonen. Voor hen bidden en hen zegenen, zegend nabij zijn. En hopelijk – laten wij erom bidden - dat zij vroeg of laat toch tot het besef zullen komen hoe kostbaar dit Brood des levens is, dat zij van tafel hebben geveegd.

Trouwens, ik heb als christen Israël, onze tafelgenoot, ook heel hard nodig. Ik heb het hard nodig om zijn verhalen aan tafel te horen. Door hen leer ik namelijk God kennen en leer ik veel voor mijn geloof. Door Israël leer ik bijvoorbeeld

hoe heftig soms ook die weg kan zijn die God met ons gaat. En in Israël ontdek ik ook hoe bijzonder trouw en genadig God is. Ik heb Israël, het Israël van de Bijbel en het Israël van nu, nodig om God te leren verstaan en Zijn wegen gewaar te worden. Deze God Die via Israël, in Christus, ook mij als verloren schaap heeft opgezocht en mijn God wil zijn. Deze God Die mij aan de tafel die Hij voor Israël heeft opgezet, uitnodigt. Ik mag delen in het verbond dat God met Israël is begonnen... en in dat verbond... aan die rijk gedekte tafel van Gods eeuwige liefde... ontmoet ik Israël als mijn broeder.. die net iets eerder was uitgenodigd dan ik. ...

Nee, ik begrijp ook helemaal niets van de politieke verwickelingen van Israël en het Midden-Oosten..., en ik hoef ook geen Israëlfanaat te worden..., maar laat ik als christen Israël maar blijven zien als mijn tafelgenoot... als het kind aan huis, waar ik naast mag gaan zitten om mede kind-aan-huis te zijn.

We zouden aan het einde van de preek nog specifiek kijken naar die vrouw, zo had ik gezegd... want dat vind ik te bijzonder om weg te laten. Jezus prijst haar om haar geloof: 'groot is je geloof!' Je zou dat uit de mond van de Heere aangezegd krijgen..., prachtig! ... Maar in welk opzicht is haar geloof nu zo groot? Ik denk niet dat het te maken heeft met haar gevat zijn. Zij merkte dan wel heel scherp en gevat op dat zij als hondje toch tenminste recht had op de kruimels..., maar ja, niet iedereen kan gelijk zo'n gevat antwoord geven. Dat heb je, of dat het je niet. De een kan nu eenmaal sneller denken en reageren dan de ander, maar dat zorgt er niet voor dat je opeens een groot geloof hebt. ... Ik denk eigenlijk ook niet dat haar grote geloof daaruit blijkt dat zij heel niet tegensputtert als Jezus haar met een hondje vergelijkt. Dat kan natuurlijk een diepe vorm van christelijke nederigheid zijn dat je zoiets over je heen laat komen..., maar ik kan me niet voorstellen dat Jezus echt wil dat wij ons gaan vergelijken met honden. Ik denk eerder dat de vrouw dit slikte, omdat zij – zo zei ik al aan het begin van de preek – als moeder diepe moedergevoelens had. Zij was zozeer gericht op de genezing van haar dochter, dat zij daarvoor alles over had. Ze konden van alles met haar doen en alles tegen haar zeggen... als haar dochter maar genezen werd. Ik denk daarom dat haar grote geloof daaruit bleek, dat zij wist dat zij Jezus echt nodig had. Zij zou en moest Jezus hebben. Ook al zou ze maar een kruimeltje van Zijn macht en liefde ontvangen., dan zou dat genoeg zijn. 'Laat mij maar als een hondje bedelen..., als ik maar *iets* van Jezus mag ontvangen..., dan is het goed'.

En dat vind ik zo'n mooi voorbeeld! Dat je zo op Jezus vertrouwt, dat je aan een paar kruimeltjes van Zijn liefde en genade genoeg zou hebben... Ik zal eerlijk zijn: mijn vertrouwen, mijn geloof, is vaak minder snel verzadigd. Veel minder snel. Mijn vertrouwen heeft vaak bakken aan ervaringen en fijne gevoelens nodig – en niet een kruimeltje! - wil ik echt zeker zijn van mijn geloof. Ik wil heel veel ervaren, ook veel ervan voelen... en het moet eigenlijk ook niet al te moeilijk bereikbaar zijn... ik ga echt niet als een hondje onder tafel zoeken, ik wil gewoon relaxed aan tafel zitten en voorgeschoteld krijgen wat ik nodig heb... Een leuke kerkdienst, directe antwoorden krijgen op mijn vragen, dat God je geeft wat je verlangt, dat geloof je gelukkig maakt..., dan is het wel goed met mijn geloof... Maar moet je die vrouw zien! Zij krijgt niet gelijk antwoord op haar gebed..., nee sterker nog: zij krijgt te horen, wat zij waarschijnlijk helemaal niet wil horen..., zij moet ervoor vechten in de pijn die zij op dat moment met zich meedraagt..., maar zij houdt vol... *zij blijft op Jezus gericht*. bij Hem moet ik zijn. Wat een prachtig gericht zijn op Jezus. Al het andere valt weg. Alleen Jezus. Bij Hem is de

liefde die ik nodig heb... bij Hem is de kracht waardoor ik verder kan... Bij Hem is de genade, waardoor ik werkelijk mens kan worden... Bij Hem is het leven dat mijn bestaan zo anders maakt...

Misschien is er ook wel iemand hier in de kerk of die thuis meeluistert, die zichzelf erg in deze vrouw herkent. Het machteloos roepen om hulp, maar niet gehoord worden... het niet echt begrepen worden... niet echt gekend worden in je situatie... het gevoel van minderwaardig te zijn of zo gezien te worden... de leerlingen van Jezus zijn de vrouw liever gaan dan komen... het met de kruimeltjes te moeten doen die je toebedeeld worden, terwijl anderen zich rond eten.... Maar kijk dan naar hoe deze geschiedenis eindigt: Jezus staat stil. Hij kijkt de vrouw aan... en zegt: 'groot is je geloof.' Ik hoop dat het einde van deze geschiedenis u hoop mag geven. Jezus ontfermt zich over deze vrouw en haar situatie. Blijf op Jezus zien. Ook al moet je het met de kruimeltjes doen. Houd vol.

Wij hebben gezien hoe wij met de kinderen aan tafel, met het volk Israël om moeten gaan. Onze plaats wetend. *Zij* zijn eerst aan tafel genodigd..., wij mogen nu aan diezelfde tafel zitten. Laten wij onze plaats weten... en voor hen tot goede tafelgenoten zijn die belangstelling in hen tonen en luisteren naar hun verhalen. In de hoop dat zij van het Brood des levens mogen proeven en Christus mogen leren kennen.

Wij hebben ook gezien hoe wij zoals deze vrouw moeten geloven. Volhardend. Dwars door alles heen op Jezus zien. Ook al kost het moeite, kost het pijn, betekent het verwachten ook wachten. Hij is het Brood des levens, dat heel ons leven wil vervullen, vernieuwen, veranderen. En een kruimeltje van zijn liefde..., dat is al genoeg voor heel deze week.

